

6. KERÄILYMENETELMÄT

Perhosharrastaja ei ole ainoastaan haavin varassa perhosia tavoitellessaan. Muita vakiintuneita menetelmiä ovat syöttipyynti, valopyynti ja perhosten kasvattaminen.

Syöttipyynti

Syöttipyynti perustuu perhosten houkuttamiseen makeaa nestettä käyttäen. Syöttineste imeytetään huokosiin syötteihin, jotka ripustetaan puiden oksille. Syötit voivat olla vaahtomuovinpalasia, kankaanriekaleita tai narunpätkiä. Perhoset laskeutuvat syötille imemään nestettä, jolloin ne on helppo poimia haaviin. Syöttinesteen valmistamiseksi on useita erilaisia reseptejä. Syöttinesteen pohja voi olla kaljaa, viiniä tai viinietikkaa, johon lisätään sokeria tai fariinisokeria ja hiivaa.

Valopyynti

Valopyynnissä ajatuksena on käyttää hyväksi perhosten mieltymystä hakeutua kirkkaita valonlähteitä kohti. Yöperhosia löytää usein runsaasti mm. mainos- ja katuvalojen ympäriltä, mistä niitä voi yrittää pyydystää haaviinsa. Pelkästään houkuttelutarkoitukseen keräilijät käyttävät voimakkaita, ultraviolettiseiteilyä lähettäviä lamppeja. Hyvin perhosia houkuttelevia lamppeja ovat mm. sekavalo- ja elohopealamput.

Yöperhosten pyynti on menestyksellisintä lämpiminä öinä, mikä yleensä edellyttää pilviverhoa. Usein vilkkaimmat yöt ovatkin säkkipimeitä sadeöitä, eikä vastoin yleistä luuloa rankkakaan sade vaikuta perhosten lentoon juuri millään lailla. Lämpötilan lisäksi perhosten lentoaktiivisuuteen vaikuttavat mm. tuulen voimakkuus, kellonaika ja monet pienilmastolliset tekijät.

Keskikesän öinä valopyynti on yleensä menestyksellisintä pimeissä maastonkohdissa, metsikoissa tms. Pohjois-Suomessa valopyynti on kevättä ja syksyä lukuunottamatta lähes poikkeuksetta menestyksetöntä johtuen valoisista öistä.

Perhosten kasvattaminen

Perhosten kasvattaminen on hyvä tapa oppia tuntemaan perhosten elintapoja. Kasvatus tapahtuu yleensä toukasta, joita voi ainakin alkuvaiheessa kerätä satunnaisesti puiden ja pensaiden lehdistä. Myöhemmässä vaiheessa kyvyt riittävät jo lajikohtaiseen etsintään. On erityisen tärkeää, että toukille on koko ajan tarjolla niiden omaa ravintokasvia tuoreena. Kasvatusastia ei saa olla umpinainen, vaan ilman tulisi saada kiertää ainakin hieman homehtumisen ehkäisemiseksi. Tosin myöskään kuivumista ei saa päästä tapahtumaan.

Astian pohjalle voi laittaa hieman sammalta tai hiekkaa koteloitumisalustaksi. Perhosten koteloiduttua ravintokasvit voi poistaa, ja samalla kannattaa varmistaa, että kuoriutuvalla perhosella on tilaa levittää siipensä. Jos perhonen tulee kuoriutumaan vasta seuraavana kesänä, kasvatusastia viedään kylmäkellariin tai ulos talvehtimaan ja tuodaan sisälle vasta keväällä. Monet perhoset ovat koteloasteella herkkiä kosteuden vaihteluille, paras tapa pitää kotelot hengissä on kastella niitä suihkepullolla hieman silloin tällöin.

Perhosrysät

Aloittelevan perhosharrastajan kannattaa pidättäytyä automaattipyydysten käytöstä ainakin laajemmassa mittakaavassa. Pyydyksistä saa täyden hyödyn vasta, kun pystyy tunnistamaan rysään kertyneen materiaalin ja siten pystyy tekemään muistiinpanoja ja seuraamaan pyydyksiin tullutta lajistoa. Pyydysten hankinta- ja ylläpitokustannukset ovat suhteellisen suuret ja pyydyksissä käytettävä myrky on haitallisempaa kuin haavikeräilyssä suositeltava etyyliasettaatti.

Pyydysten hyviä puolia ovat pyynnin vaivattomuus ja ajansäästö. Lisäksi automaattipyydykset soveltuvat hyvin tieteellisten tutkimusten tekemiseen. Yleisimmät automaattipyydykset ovat **valorysä** ja **syöttirysä** (ks. kuva). Näiden pyydystysmekanismit perustuvat siihen, että perhoset houkuttelevat pyydykseen joko valon tai syötin avulla. Pyydykseen jouduttuaan perhoset ajautuvat myrkkypurkkiin ja kuolevat sinne. On olemassa myös elävänä pyytäviä valo- ja syöttirysiä, mutta niiden ylläpito on vaikeaa, koska elävät perhoset rikkovat hyvin pian toisensa rysän säiliössä. Tämä tarkoittaa sitä, että pyydys täytyisi kokea joka päivä.

